

много твърди или жилави, като запр. игли, саби, бръсначи, вилушки за часовници, огнила, пили, триони и др.

Желъзото је осмь пѣти пò-тежко отъ водата. То, кога сѣди на въздухъ ть и най-много на влажно мѣсто или у вода, хвашта ръжда, — једно чървеникаво, крехко вештество. Да остави човѣкъ желъзо да сѣди много врѣме на влажно мѣсто, всичко то ште стане на ръжда и ште изгние; така нѣкога се троши ръждѣсала замѣталка на врата или раждѣсалъ ключъ на катанецъ.

Желъзо то је най-полъзенъ металъ. Отъ него праветъ ти-сещти различни нѣшта: топори, коси, оръжиа, подкови, брад-ви, вериги, брави, замѣталки и др.; отъ желъзо праветъ и всиа-какви машини, прѣте за желъзни пѣтишта. Помислѣте си само, колко је потрѣбенъ на човѣкъ ть дору и простий гвоздь, и ште познаете, че Господъ, ако да не бѣше създалъ желъзо то и да не бѣше го распрѣсналъ по всичката земиа толкова много, людете никога не штѣха да достигнатъ сегашнието образо-вание. Једно врѣме једна шѣпа испанци побѣдили стотини ти-сещти отъ първабитни ти жители на Америка; на това причи-ната је било, че американцити не знавали да употрѣбиаватъ желъзо то; съ топори и копия, направени отъ кость и кременъ, мѣчно је да се бие човѣкъ съ людие, обружени съ мечове отъ стомана.

Желъзната руда, којато се нахожда на късове като ка-мене, има свойство да привлича желъзо то и да намагнитова стоманева прѣчка, такъва руда се нарича *магнитенъ* камень.

М Ѣ Д Ъ.

Мѣдъ та по твърдината си и по лъскавината, којато уоб-ште наричатъ металичѣска лъскавина, много прилича на желъ-зото, нъ се различава отъ него по жълто-чървеный си шаръ. Мѣдъ та на мѣднити пари је размѣсена съ чугунъ, та затова много је пò-тъмна отъ онаа мѣдъ, отъ којато праветъ къштни сѣдове и други лъскави нѣшта. Мѣдъ та је пò-твърда отъ сви-нецъ ть и отъ олово то, нъ је пò-мека отъ желъзо то; затова та пò-лесно се топи и се точи отъ него, и иде пò-лесно да се праветъ отъ неа всиакакви тѣнки нѣшта. Мѣдъ та, на влажнъ въздухъ и въ солена и кисела вода, избива једна јасна зеле-нина, којато је много отровита. Јето зашто мѣднити сѣдове,